

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus
Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat De Sacramentis, & Censuris

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Quæstio VI. De Extrema Unctione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40650

QUÆSTIO VI.

De Extrema Unctione.

Sacramentum hoc appellatur Extrema unctio; tum quia confertur homini in extremis constituto; tum quia hæc est ultima Sacra unctio, quæ homini confertur: Primo enim ungitur in baptismo; Secundo in confirmatione; Tertio in collatione Sacerdotii (Presbyteri enim in manibus, & Episcopi in capite, & manibus ungentur; sicut Reges in humero, vel brachio) Quarto demum in collatione hujus Sacramenti. Ex Trid. autem scs. 7. can. 1. constat Sacramentum hoc a Christo Domino esse institutum, & a Beato Jacobo promulgatum: Probabiliter institutum fuit, quando Christus Dominus Apostolos misit, Marci 6. ut ungerent oleo infirmos, & sanarent. Non fit mentio ab Evangelistis de hoc Sacramento, quia solliciti fuerunt de iis tantum, quæ sunt necessaria ad salutem, & ad dispositionem Ecclesiæ: Sacramentum autem Extremæ unctiōis ad salutem non est necessarium; sicut nec Sacramentum Confirmationis, de quo nec ulla mentio fit in Evangelio.

Definitur Extrema unctio, quod sit *Signum rei Sacra, quo aliqua partes corporis infirmi ungentur oleo benedicto sub præscripta forma verborum, juxta Christi institutionem, ad salutem animæ, & corporis*; Brevius definitur, quod sit *Sacramentum novæ legis ad ungendum infirmos ordinatum, in salutem animæ, & corporis*, quod constat, tum ex iis, quæ dicemus, tum ex verbis Jacobi Apostoli dicentis cap. 5. *Infirmatur quis in vobis? Inducat Presbyteros, & orent super eum, ungentes oleo in nomine Domini, & oratio fidei alleviabit infirmum, & salvabit eum Dominus, & si in peccatis sit, remittuntur ei.* Est autem unum numero Sacramentum in quolibet suscipiente, conflatum tamen ex materiis, & formis partialibus ordinatis ad eundem finem; Neque enim gratia confertur, nisi completa ultima unctiōe essentiali, ut dicemus cum Suar. disp. 40. scs. 4.; Sicut enim Sacramentum Eucharistiæ est Sacramentum per modum convivii, quod integratur per cibum simul, & potum; ita Sacramentum hoc ex D. Th. in 4. dist. 23. quæst. 1. est Unctio omnium sensuum exteriorum, quibus hauritur morbus interior, & integratur pluribus unctiōibus; Curatio enim multorum vulnerum non potest adumbrari perfecte, nisi per applicationem medicinæ ad diversas vulnerum radices; sicut convivium non potest perfecte adumbrari, nisi per cibum simul, & potum. Discutimus primo hujus Sacramenti materiam, & formam: Secundo, Ministrum: Tertio, Subjectum: Quarto, Effectus.

ARTICULUS I.

De Materia, & Forma hujus Sacramenti.

- I. *Oleum olivarum dumtaxat est materia remota hujus Sacramenti.*
- II. *Necessitate Sacramenti opus est, ut illud sit benedictum.*
- III. *Proxima materia est Unctio, qua fieri solet in formam Crucis.*
- IV. *Unctiones a Florentino enumeratae sunt septem: At non omnes sunt de essentia Sacramenti.*
- V. *Quomodo caecus, & surdus inungendi sunt? Et quid tempore pestis?*
- VI. *Forma proferri debet deprecatorio modo.*
- VII. *Quanam verba sint essentialia, ac de necessitate Sacramenti?*
- VIII. *Num sensus, qui inungitur, exprimens sit?*

I. **Q**uæritur primo; Quanam sit materia remota extremæ Unctionis.

Respondeo, esse oleum olivarum. nam Jacobi 5. dicitur, *Ungentes cum oleo*: oleum autem absolute dictum significat oleum expressum ex baccis olivarum. Ex Innocentii autem Papæ epistola, ut notat Trull., debet oleo misceri balsamum; usus tamen communis Ecclesiæ nunc est, ut balsamum non misceatur; quia odor bonæ vitæ balsamo significatus non est necessarius morientibus, sed viventibus: Quare peccaret, qui contra consuetudinem Ecclesiæ oleo balsamum misceret (ut notat Suar. loc. citat.) In necessitate autem deficiente oleo extremæ unctionis, licitum est uti oleo Chrismatatis, in quo admixtum est balsamum, ut notat Trull., & Dian. part. 3. tract. 4. resol. 176., & part. 5. tract. 3. resol. 90.

II. Notandum, essentialiter requiri,

atque adeo non solum necessitate præcepti, sed etiam necessitate Sacramenti, quod oleum sit benedictum ab Episcopo, ut constat tum ex traditione, tum ex Florentino: Probabiliter tamen ex dispensatione Pontificis benedici potest, & consecrari a simplici Sacerdote, ut diximus, cum de Chrismate. Probabiliter etiam ex Bonac. ad validitatem Sacramenti sufficit oleum benedictum ab Episcopo, quamvis alia benedictione ab ea, quæ præscribitur in Rituali: ex consuetudine tamen debet eo anno esse benedictum. Verum notat Leand. hic disp. 7. quest. 11. post longam consultationem sensisse Theologos, & utriusque Juris Doctores non dari præceptum sub mortali de illo renovando singulis annis; quia id de solo Chrismate præscribitur in cap. *Si quis de alio de Consecrat. dist. 4.* Licet autem esse Parocho, oleum non consecratum miscere consecrato, quando timet fore, ut oleum consecratum non sufficiat pro toto anno; tunc enim utrumque censetur consecratum; dummodo quod additur sit minoris quantitatis, quam consecratum; major enim pars trahit ad se minorem, ex cap. *Aqua de Consecrat.*; sicut tota aqua censetur benedicta, si aquæ benedictæ admisceatur minor quantitas aquæ non benedictæ: Contra vero non est totum vinum consecratum, si vino consecrato misceatur non consecratum, quia ex institutione Christi Domini non consecratur vinum, nisi per verba consecratoria; aqua vero remanet benedicta etiam per immixtionem cum aqua benedicta, ex cap. citat. *Aqua de Consecrat.*

III. Quæritur secundo; Quanam sit materia proxima hujus Sacramenti? Respondeo, esse Unctionem; dicitur enim a D. Jacobo; *Ungentes cum oleo*. Quamvis autem unctio fieri soleat in formam crucis, id tamen non est

est de necessitate Sacramenti; imo neque de necessitate præcepti; cum nullum de hoc extet præceptum, ut probat Suar. contra Sylv. Nec talis consuetudo ex Suar., & Trull. obligat sub mortali, secluso scandalo, aut contemptu; cum non videatur res gravis, nec constet, illam introductam esse cum existimatione, quod obliget sub mortali.

IV. Quaritur tertio; Quænam unctioes sint de essentia materiæ proximæ hujus Sacramenti?

Respondeo, quamvis Florentinum septem unctioes numeret, in oculis, in auribus, in naribus, in ore, in manibus, in pedibus, in renibus; Communiter tamen docent, non esse omnes de essentia; plerumque enim, ut testatur Suar., omittuntur unctioes pedum, & renum, præsertim in feminis propter honestatem. Quare neque omnes septem sunt de necessitate Sacramenti, neque de necessitate præcepti; cum circa unctioes pedum, & renum servanda sit loci consuetudo, ut notant Filliac., & Trull. An autem omnes aliæ quinque unctioes sint de essentia? dubium est apud Doctores: Aliqui apud Dian. part. 8. tract. 1. resol. 21., & part. 3. tract. 4. resol. 159. cum Bell. cap. 10. putant, unam unctioem in quacumque parte corporis infirmi esse de essentia Sacramenti; reliquas vero Sacramentum integrare; Sicut in Eucharistia una species pertinet ad essentiam Sacramenti, altera ad integritatem: At communius cum D. Th., & Suar. docent, omnes quinque esse de essentia, ita ut non conferatur gratia, nisi completa quinta unctioe. Ratio est, quia cum hoc Sacramentum sit institutum ad delendas reliquias peccatorum, & radices, seu origines omnium peccatorum sint in sensibus; (nihil enim est in intellectu, quod prius non fuerit in sensu) ideo

Pars V.

quinque unctioes in quinque sensibus videntur de essentia Sacramenti: Et hæc sententia in praxi sequenda est, quando nulla urget necessitas in contrarium; universalis quippe usus Ecclesiæ saltem evincit omnes quinque esse de necessitate præcepti; Præterquamquod, seclusa gravi necessitate, non possumus a consuetudine discedere in dubio de valore Sacramenti: Ex quo fit, quod cum consuetudo sit, ut in utroque oculo, aure, manu, &c. fiat unctio, ideo nec licet ab hac consuetudine discedere, quamvis videatur satis esse unctio in uno tantum oculo, aure, &c.

V. Quod si quis careat oculis, vel manibus, tunc unctio fieri debet ex D. Th., & Bonac. in parte corporis magis propinqua: esto enim cæcus, verbi gratia, a nativitate non peccarit videndo, tamen quia potuit peccare desiderando, verbi gratia, turpes aspectus, ideo convenienter etiam cæcus ungitur in oculis. Sacerdotes autem non unguuntur in palma, in qua jam fuerunt semel uncti, sed in superiore parte manus. Denique, ut notat Dian. part. 3. tract. 4. resol. 168., & part. 5. tract. 3. resol. 89. in casu necessitatis, præsertim in morbis contagiosis, ad evitandum periculum contagii, posset aliquis sequi priorem sententiam, quod scilicet sit de essentia Sacramenti una tantum unctio, & ungere unum tantum organum sensus magis obvium, dicendo: *Per istam sanctam unctioem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus quicquid per visum, auditum, odoratum, gustum, tactum, & gressum deliquisti*: nam teste Conink tota Univerſitas Lovaniensis cum Archiepiscopo id approbavit anno 1588. Immo ad vitandam contagionem potest ungere infirmum virgula argentea, lignea, &c., ut notat Dian. part. 3. tract. 4. resol. 167., & part. 5. tract. 3. resol.

N 3 79. i

79. ; Suar. etiam disp. 41. sect. 2. apud Bonac. putat, quod si periculum est in mora, possit Parochus, inuncta singulorum sensuum unica parte, proferre unicam formam complectentem plures formas partiales modo dicto; nam quando urget evidens necessitas, potest Sacramentum cum materia dubia sub conditione ministrari, eo quod tunc non possit haberi materia certa: Et propter hanc eandem rationem tempore pestis potest Sacramentum hoc conferri conditionate cum unica unctione, ut dictum est; quia scilicet quod sine magno incommodo, & sine periculo vitæ haberi non potest, dicitur moraliter impossibile; unde cum non possint quinque unctiones poni sine periculo vitæ, dicitur ista materia certa esse impossibilis, ideoque potest poni Sacramentum cum materia dubia, seu cum unica unctione.

VI. Quæres quarto, quænam sit forma hujus Sacramenti?

Respondeo, ex Florent., & Trid. sess. 14. can. ult., esse hæc verba prolata a Sacerdote: *Per istam sanctam unctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat tibi Deus quicquid per visum deliquisti; Amen.* quando scilicet unguuntur oculi; deinde quando unguuntur nares, &c. dicendo: *Quicquid per auditum, per odoratum, per oris vitium, per tactum, per incessum, per ardorem libidinis deliquisti.* Forma itaque hujus Sacramenti proferri debet modo deprecativo, ut constat, tum ex illis verbis D. Jacobi, *Inducat Presbyteros, & orent super eum;* tum ex traditione Ecclesiæ. Unde communius docent contra nonnullos, non sufficere, si per verba indicativi modi sine ulla oratione proferatur, dicendo verbi gratia, *Ungo te oleo salutis in nomine Patris, Filii, & Spiritus Sancti:* Non est tamen improbable ex Trull. contra Nugn. apud Dian. part.

3. tract. 4. resol. 175. valere hanc formam: *Ungo te oleo Sancto, ut Deus tibi remittat peccata, quæ per visum commisisti;* quia jam additur sufficiens deprecatio.

VII. Porro in hac forma sunt de essentia illa verba, *Per istam unctionem,* quia in forma Sacramenti debet exprimi actio ministri, ut *Baptizo te &c.*, non sunt vero de essentia illa verba, *Et per suam piissimam misericordiam;* cum sufficienter impleretur misericordia divina per verba sequentia: Sunt tamen de præcepto, ita ut sine mortali omitti non possint, ex D. Th., Suar., Trull.; sicut nec verbum illud *Sacram,* vel *Sanctam,* idest unctionem. Si pro verbo *Indulgeat* dicatur *Parcat, Ignoscat,* &c., mutatio esset accidentaliter. Invocatio Sanctissimæ Trinitatis post unctionem singulorum sensuum non est de essentia, nec de præcepto; cum neque in Conciliis, neque in Cæremoniali Romano habeatur; nec hoc Sacramentum est professio fidei, ut Baptismus.

VIII. Dubium est apud Doctores; An sit de essentia expressio sensus, qui ungitur, dicendo verbi gratia: *Quicquid per visum peccasti;* ita ut non satis sit, si dicatur, *Indulgeat tibi Deus; quicquid peccasti.* Nonnulli cum Con. docent, esse tantum de præcepto, quia absque ea expressione sufficienter significatur committi peccatum, quod originem trahit a sensibus: Quare ex Dian. part. 3. tract. 4. resol. 175., & 180., solum sunt de essentia ista verba, *Per istam unctionem indulgeat tibi Deus quicquid deliquisti,* & reliqua sunt de præcepto: At communius docent, expressionem sensus, qui ungitur, esse de essentia. Unde in praxi a communi sententia citra gravem culpam recedere non possumus; ut notat Bonac.

ARTICULUS II.

De Ministro hujus Sacramenti.

- I. Solus Sacerdos illud ministrare valide potest, etiamsi sit excommunicatus.
- II. Probabiliter potest valide a pluribus Sacerdotibus relate ad diversas unctiões ministrari.
- III. A Sacerdote proprio ministrari debet, nisi necessitas urgeat.
- IV. Num Parochus sub mortali teneatur Sacramenta Extrema Unctiões, aut Eucharistia ministrare cum periculo vite? & quando?
- V. An possit hoc Sacramentum sine sacris vestibus in necessitate ministrari?
- VI. Num aliquando tempore Interdicti ministrari possit?

I. Quæritur primo; Quinam sit Minister, qui possit valide Extremæ unctiões Sacram. conferre?

Respondeo, esse solum Sacerdotem, ex Florent., & Trident.; quod eruitur ex verbis Jacobi 5. *Inducat Presbyteros*: cum enim ordinatum sit ad tollendas reliquias peccatorum, debuit ministrari a Sacerdote, qui potest a peccatis absolvere: Quare Diaconus invalide illud confert, nec potest Pontifex in hoc dispensare, cum sit juris divini: Valide vero confertur a Sacerdote etiam excommunicato, suspenso, &c., quia ministratio hujus Sacramenti est actus Ordinis, non jurisdictionis; unde jurisdictione non requiritur ad valide administrandum, ut in Sacramento Pœnitentiæ. Et ratio est, quia solum Sacramentum Pœnitentiæ est institutum per modum judicii, in quo essentialiter requiritur jurisdictione.

II. Quæritur secundo, An valide ministratur a pluribus, ita ut unus un-

gat unum sensum; alter alterum, &c.?

Respondeo cum communi affirmative; unde in necessitate, si statim decessurus timeretur infirmus, possent ei unctiões simul adhiberi a pluribus Sacerdotibus, qui proferrent singulas suas formas correspondentes, ut docet Mærat. apud Dian. part. 5. tract. 3. resol. 88. Imo si Sacerdos post aliquas unctiões moreretur, posset alius Sacerdos alias unctiões perficere: Sicut si Sacerdos moriatur post consecratam hostiam, debet alius Sacerdos calicem consecrare. Putat tamen Mærat. apud Dian. loc. citat. resol. 89., quod in tali casu potest secundus Sacerdos unctiões repetere ab initio, quia utilius id poterit esse infirmo, eo quod solum probabile fit, non certum, quod hoc Sacramentum possit a pluribus ministrari. Equidem tamen dico, quod non solum id possit, sed etiam quod debeat, ne exponat periculo frustrationis Sacramentum.

III. Quæritur tertio, Quinam sit Minister, qui possit licite illud ministrare?

Respondeo, esse Parochum proprium, quia ministrare Sacramentum est officium Pastoris; unde graviter peccat, qui sine illius licentia illud ministrat; Et Religiosi excommunicationem Clementinæ primæ de Privilegiis incurrunt. Sufficit tamen in necessitate licentia implicita, seu interpretativa, quæ censetur, quando jamjam aliquis moritur, & Parochus opportune inveniri non potest. Imo ex Henr., Laym., Dian. part. 3. tract. 4. resol. 170. si Pastor absit, vel non possit, aut nolit injuste hoc Sacramentum conferre, potest quilibet Sacerdos, tam secularis, quam regularis, etiam renitente Parocho, illud ministrare, quia in tali casu Episcopus, vel Pontifex censetur illi licentiam præbere, ut no-

rat Trull.; Ubi notandum ex Palud., Con., Laym. apud eundem Dian., quod Sacerdos inferior solum sub veniali teneatur hoc Sacramentum conferre ex charitate, si commode potest, non vero sub mortali; nisi quando infirmus graviter indigere censeatur, eo quod aliter sine omni Sacramento decederet. Verum tenetur sub mortali Sacerdos ministrans hoc Sacramentum recte se disponere, ut sit in gratia, saltem per contritionem existimatam: Quod si sit excommunicatus, vel suspensus, debet suas vices alteri committere; Si tamen alius desit, probabile est ex Fill., quod possit ab eo ministrari. Et quamvis Suar. disp. 44. apud Trull. probabilius putet, quod non possit ab excommunicato, vel suspenso vitando conferri, quando infirmus alia Sacramenta suscepit; certum tamen est, quod excommunicatus toleratus ad hoc requisitus potest illud conferre, quia solum illi prohibetur, ne se ingerat ad divina ministranda.

IV. Quæritur quarto; An Parochus teneatur sub mortali hoc Sacramentum suis ovibus ministrare?

Respondeo cum communi affirmative; nam illi competit ex officio, & iustitia suas oves pascere, & ordinaria salutis remedia præbere; unde peccabit mortaliter, tam si illud neget, quam si notabiliter differat cum periculo infirmi: Idemque dicitur de Episcopo, deficiente Parocho. Tempore pestis, negat Navar. apud Trull. cum Suar., Fill., quod teneatur Parochus cum periculo vitæ hoc Sacramentum ministrare, quia non est Sacramentum necessitatis; & alioquin satis subvenitur necessitati infirmi per Sacramentum Confessionis, & Communionis; tenetur tamen Parochus tentare omnia remedia convenientia, ut illud sine periculo vitæ ministretur. Imo Nugn. putat apud Dian. part. 3.

tract. 4. resol. 174., & part. 5. tract. 3. resol. 96., quod teneatur cum periculo vitæ peste infectis ministrare tria Sacramenta, Pœnitentiæ, Eucharistiæ, & Extremæ Unctionis. Tenetur certe Sacramentum Pœnitentiæ etiam cum periculo vitæ ministrare: (quamvis Suar. disp. 44. sect. 2. num. 15., & Fill. apud Dian. part. 5. tract. 3. resol. 93. excusaret Parochum, si moraliter certus esset, quod infirmus non habeat conscientiam peccati mortalis, & alioquin periculum propriæ vitæ esset magnum) At Sacramentum Extremæ Unctionis communius docent, quod non teneatur ministrare cum periculo vitæ. Imo Hurt. apud eundem Dian. putat, quod nec teneatur, etiamsi infirmus aliud Sacramentum, puta Confessionis, & Communionis, suscipere non potuisset; quia ex una parte potest ille sibi consulere per contritionem; ex alia vero parte non est certum, quod hoc Sacramentum, quod est vivorum, ex attrito faciat contritum, & deleat mortalia quoad culpam. Huic tamen sententiæ non subscribo; cum contritio non omnibus sit facilis; & probabilitas ista, quod Sacramentum vivorum ex attrito per accidens possit facere contritum, causando primam gratiam, satis est, ut eatenus teneatur Sacerdos in casu adducto hoc Sacramentum ministrare. Denique quamvis ex Fill. tom. 1. tract. 3. cap. 5. teneatur Parochus cum periculo vitæ Eucharistiam moribundis ministrare, quia ad illam tenetur infirmus ex præcepto divino, & est medium moraliter necessarium ad salutem; Molfes. tamen apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 174., & part. 5. tract. 3. resol. 53. putat, non teneri ad id Parochum cum tanto periculo, quia non est Sacramentum præcise necessarium.

V. Notandum demum ex Tanner. apud Dian. part. 5. tract. 3. resol. 91., de-

debere ministrum Extremæ Unctionis adhibere respondentem, & præmittere preces Ritualis: si tamen urgeat necessitas, potest utrumque omittere: At sine vestibus ab Ecclesia præscriptis ex Bonac. ministrare in necessitate non debet, ut dicitur de Eucharistia. Observat etiam Barbosa, quod Parochus non debeat absque lumine Sacrum Oleum deferre; nec possit domi illud tenere, ut noctu vocatus citius accurrat: si tamen utrumque hoc fieret sine periculo irreverentiæ, aut scandali, non esset mortale.

VI. Tempore autem Interdicti ministrari non potest, cum non sit Sacramentum necessarium; si tamen ægrotus aliud Sacramentum suscipere non potest, tunc posset hoc Sacramentum illi conferri, ex Palud. apud Trull.

ARTICULUS III.

De Subjecto Extremæ Unctionis.

- I. *Invalide confertur non ægroti, ac de vita periclitanti, quamvis sit baptizatus, & usum rationis habuerit.*
- II. *Qui de vita periclitatur, sed non ratione ægriitudinis, incapax est hujus Sacramenti.*
- III. *Probabile est, Beatissimam Virginem hoc Sacramentum suscepisse.*
- IV. *Num citra mortale negligi illud possit?*
- V. *In eadem ægriitudine tunc poterit iterari, quando novum vita periculum supervenerit post congruum tempus.*

I. **Q**uæritur primo, Quinam sit capax hujus Sacramenti? Respondeo, esse capaces solum baptizatos in extremo vitæ laborantes, qui usum rationis saltem habuerint. Ita Florent. Hinc sequitur primo, pueris,

& perpetuo amentibus invalide conferri, ut communiter docent contra Majorem; quia falsa redditur in iis forma, Quicquid deliquisti, non potuit enim delinquere, qui nunquam habuit usum rationis. Potest tamen sub conditione conferri pueris, si dubitetur, an lumen rationis iis irradiarit, ex Lugo apud Dian. part. 3. tract. 7. resol. 169., & part. 5. tract. 3. resol. 85.; sicut quando dubitatur, an aliquis sit mortuus.

Sequitur secundo, Amentibus, & phreneticis, qui aliquando habuerunt usum rationis, dari debere, nisi ante phrenesim fuissent in peccato notorio, & nullum signum Pœnitentiæ dedissent. Ratio est, quia quilibet fidelis præsumitur habuisse intentionem suscipiendi Sacramentum in articulo mortis; & hujusmodi intentio habitualis non retractata satis est ad valide suscipiendum hoc Sacramentum. Quamvis autem debeat esse in gratia, qui illud suscepturus est, quippe quod est Sacramentum vivorum: at si præmerit solum attritionem inculpabiliter, adhuc gratiam probabiliter recipiet; quia omnia Sacramenta non ponentibus obicem gratiam causant, nec dicitur ponere obicem, qui cum attritione peccati commissi accedit, ut patet in Sacramento Baptismi, & Pœnitentiæ: Quamvis peccet, qui ad Sacramentum vivorum culpabiliter non se disponit per contritionem, aut per attritionem cum confessione; Ad Eucharistiam vero nullatenus sufficit per solam contritionem se disponere, sed debet etiam præmitti mortalium confessio; nisi tamen physica, aut moralis impotentia obset, & urgeat necessitas communicandi.

II. Sequitur tertio, Sacramentum hoc esse conferendum periclitantibus de vita solum ratione infirmitatis, ut patet ex verbis Divi Jacobi dicentis, *Infirmatur quis in vobis? Quare inca-*
pa-

paces illius sunt navigantes, aut beligerantes cum periculo vitæ, necnon qui suspendendi sunt, & mulieres in partu existentes, quamvis vi doloris sint in periculo vitæ: Contra vero potest conferri senibus morti propinquis, cum senectus ipsa sit morbus, necnon periclitantibus de vita ob pestem, ob rabidum morsum, ob tactum viperæ, ob vulnus: Non est autem expectandum, ut infirmus sit in extremo vitæ, sed administrandum est, si fieri potest, quando infirmus adhuc usu rationis gaudet, ut se magis ad fructum recipiendum disponat; cum Sacramenta magis disposito uberiores fructus caufent, instar canfarum naturalium, ut alias diximus. Probabilius autem est, quod sit invalidum, si conferatur agro, qui revera non sit in periculo vitæ, quamvis putetur esse in tali discrimine: At Con. quaest. 19. dub. 7. probabiliter putat, valide conferri, si bona fide credatur infirmus esse in vitæ periculo, quamvis revera non sit; præsertim quia Florentinum dicit debere dari iis, de quorum morte timetur; unde satis est, quod appareat periculum mortis; non solum ut licite, sed etiam ut valide conferatur; aliter deberet dari jamjam agenti animam, ne exponatur Sacramentum periculo frustrationis.

III. Sequitur quarto ex Suar., Con. contra Sanc., & Nugn. apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 181., non esse necesse, quod suscipiens hoc Sacramentum aliquando peccaverit, sed satis esse, quod usum rationis habuerit. Ratio est, quia D. Jacobus dicit, *si in peccatis fuerit, remittentur ei*: unde non requiritur, quod peccaverit. Et quamvis in forma dicatur, *Ignoscat tibi Deus quicquid deliquisti*, sensus videtur esse, *Ignoscat, si quid deliquisti*. Finis enim hujus Sacramenti est gratia prædiativa, & corroborativa in extrema lucta; unde licet non

inveniat vulnera, quæ sanet, adhuc habet finem suum, cum inveniat hostes aggredientes. Hinc Suar. existimat valde probabile esse, quod Beatissima Virgo hoc Sacramentum suscepit: Ad eum modum, quo communius docent illam suscepisse Sacramentum Baptismi, non quidem ut ab originali culpa emundaretur, sed ut caractere baptismali insigniretur. Alii tamen negant, quia Beata Virgo non solum erat immunis a culpa, sed etiam a laboribus morbi, & a tentationibus hostium.

IV. Quæritur secundo; An teneatur sub mortali ægrotus suscipere hoc Sacramentum?

Respondeo cum communi contra Sot. apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 170., & part. 5. tract. 3. resol. 97., non esse mortale illud negligere, secluso scandalo, & contemptu; cum nullum de eo suscipiendo sit præceptum. Notat tamen Tröll., vix inter Christianos vitari posse scandalum, si quis adeo utile Sacramentum nolit in tali statu suscipere. Immo nonnulli contra Tanner. apud eundem Dian. putant, quod præsumatur contemnere illud, qui in extremis positus nolit suscipere, quando commode potest habere: Quare certum saltem erit, non excusari a veniali qui illud negligeret, quia videretur habere magnam rerum spiritualium prodigalitem.

V. Quæritur tertio; An possit Extrema Unctio reiterari?

Respondeo cum communi apud Dian. part. 5. tract. 3. resol. 96., in eadem infirmitate non posse iterari, durante eodem periculo mortis, quia semel suscepta est medicina sufficiens ad effectum, quo infirmus eget; & quia ita fert usus Ecclesiæ. Unde Trident. sess. 14. cap. 3. habet: *Si infirmi post susceptam hanc unctionem convalescerint, iterum hujus Sacramen-*

si subsidio juvari poterant, cum in aliud simile vita discrimen inciderint. Si tamen infirmitas sit longa, & infirmus post unctionem liberatus sit a periculo mortis, & deinde antequam plene convalescat, iterum incidat in novum periculum, poterit juxta communiorem sententiam iterum ungi, elapso aliquo tempore, arbitrio prudentis viri, verbi gratia, ex Trull. post mensē a prima unctione. Ratio est, quia Sacramentum hoc cum non imprimat characterem, est de se iterabile; & causa, cur conferatur, non est morbus, sed periculum mortis: ergo si durante eadem infirmitate, iterum veniat periculum mortis, poterit Sacramentum iterari: Et Gobat advertit, Parochum in hoc non debere esse adeo scrupulosum.

ARTICULUS IV.

De Effectibus Extremæ Unctionis.

- I. Tridentinum hujus Sacramenti effectus recenset.
- II. Quinam sit effectus primarius? Num gratia corroborativa? Num peccatorum remissio? Num utrumque?
- III. Quid veniat nomine reliquiarum peccatorum, qua hoc Sacramento absterguntur?
- IV. Quandonam Extrema Unctio causat effectus suos?

I. **Q**uæritur primo; Quinam sint effectus hujus Sacramenti? Respondeo, illos significari a Trident. sess. 14. cap. 2. his verbis: *Hujus Sacramenti res est gratia Spiritus Sancti, cujus unctio delicta, si qua sunt adhuc expianda, ac peccati reliquias abstergit, & agroti animam allevat, & confirmat, magnam in eo divina misericordie fiduciam excitando, qua infirmus sublevatus, & morbi in-*

commoda, & labores levius fert, & tentationibus demonis calcaneo insidians facilius resistit, & sanitatem corporis interdum, ubi saluti anime expedierit, consequetur. Quare effectus hujus Sacramenti est gratia habitualis habens secum adjuncta auxilia ad expellendam proclivitatem ad malum, ad delenda venialia, & reatum pœnæ, ex Suar. & ad conferendam corporis sanitatem, quatenus expedierit. Triplex igitur potest assignari fructus hujus Sacramenti, ex Bonac., & Suar. Primus est gratia non solum sanctificans, sed etiam delens venialia, & habens annexa auxilia adversus tentationes, & demonis incursum, qui sciens quoniam modicum tempus habet, magno tunc impetu irrumpit. Secundus est abstergere reliquias peccatorum, idest proclivitates ad malum, & reatum pœnæ. Tertius est sublevare infirmum a corporali ægitudine, & sanitatem conferre, si expediat ad salutem animæ.

II. Disputant hic Scholastici; Quinam sit primarius effectus hujus Sacramenti? Suar. contendit, esse gratiam corroborativam contra tentationes diaboli, & difficultates morbi. Alii contendunt, esse remissionem culpæ; cum in forma dicatur: *Indulgeat tibi Deus quicquid deliquisti*: Alii probabilius docent, utrumque hoc indivisibiliter sumptum primario esse intentum; est quippe Sacramentum illud (quod ex Trident. nuncupatur Sacramentum exeuntium) præsidium firmissimum finis vitæ: præsidium autem firmissimum non habetur, nisi agrotus contra omnes hostes, a quibus potest timere, valide muniatur; Et quia timere potest non solum a tentationibus, sed etiam a peccatis nondum expiatis, quæ indignitate sua pugnant contra infirmum, reddendo illum indignum beneficii Dei, ideo utrumque debet

bet ab hoc Sacramento conferri, videlicet tum gratia expiatiua peccatorum, tum etiam auxilia contra tentationes, & contra molestias morbi, quæ ad varia peccata impatientiæ, desperationis, &c. solent incitare.

III. Rogabis, quid sint Reliquia peccatorum, quæ ex Trident. per hoc Sacramentum absterguntur?

Respondeo, quosdam velle, quod significant peccata venialia occulta non deleta per aliud Sacramentum. Alii putant, quod significant habitus vitiosos, seu proclivitates ad peccatum, quatenus per hoc Sacramentum dantur auxilia corroborativa, ne facile succumbamus in illo articulo mortis. Alii cum Suar. disp. 41. sect. 1. docent, quod significant reatum pœnæ temporalis, ita ut per hoc Sacramentum tollatur, non quidem totaliter, ut in baptismo, sed juxta devotionem, & dispositionem recipientis. Demum alii censent, per hoc Sacramentum abstergi reliquias peccatorum, quatenus ex vi peccatorum debitum erat homini, ut suæ fragilitati relictus, auxiliis gratiæ, præsertim extraordinariis, privaretur: per hoc autem Sacramentum tollitur hoc debitum, seu indignitas; unde multa auxilia extraordinaria infirmo conferuntur; Et quia sæpe ob peccatum datur infirmitas corporalis, ut patet ex verbis Christi Domini dictis leproso, quem curavit: *Vade, & noli amplius peccare, ne deterius tibi aliquid contingat*; & sæpe etiam ob peccatum datur mors, juxta illud Apost. *Stipendium peccati mors*; idcirco per hoc Sacramentum sæpe tollitur debitum hoc infirmitatis, & mortis, & confertur ægro salus corporis; si tamen saluti animæ expediat, ut notat Trident.; aliter non conferretur per hoc Sacramentum bonum expetibile. Equidem tamen censeo, omnia hæc bene intelligi per reliquias pecca-

torum, atque adeo omnes hujusmodi effectus ab hoc Sacramento causari.

IV. Queritur secundo; quando hoc Sacramentum causet suos effectus?

Respondeo, gratiam hujus Sacramenti conferri in eo instanti, in quo illud essentialiter completur: Quare, si vera est opinio Becan. apud Dian. part. 3. tract. 4. resol. 179., quod hoc Sacramentum unica unctiōe perficiatur, certe post primam unctiōem causatur gratia, & reliquæ unctiōes pertinent tantum ad Sacramenti integritatem, ita ut moraliter tantum causent gratiam post primam unctiōnem, cum qua faciunt unum moraliter; sicut diximus, quod in aliis Sacramentis verba, quæ integrant formam essentialiter jam completam, moraliter tantum causant gratiam, quatenus faciunt unum moraliter cum iis verbis, quæ pertinent ad essentialitatem formæ: quod idem dicendum, tum in Baptismo, (in quo licet triplex immersio, aut ablutio fiat, una tamen pertinet ad essentialitatem Baptismi) tum pariter in Eucharistia, si verbi gratia, Sacerdos successive sumat unam partem hostiæ post aliam, post sumptionem primæ partis causatur gratia Sacramentalis, & sumptio secundæ partis causat moraliter tantum cum eadem prima sumptione eandem gratiam; Quicquid sit, an per sumptionem calicis sumatur alia gratia Sacramentalis, cum sit sumptio diversæ speciei; non secus ac per Sacerdotium confertur alia gratia Sacramentalis Ordinis, quam per Diaconatum. Si tamen vera sit sententia communis, quod quinque unctiōes pertinent essentialiter ad hoc Sacramentum perficiendum, tunc gratia hujus Sacramenti confertur post quintam unctiōnem, & reliquæ duæ pertinent modo dicto ad Sacramenti integritatem.

QUÆ